

Vec C-129/24

**Zhrnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 98 ods. 1
Rokovacieho poriadku Súdneho dvora**

Dátum podania:

16. február 2024

Vnútroštátny súd:

High Court

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

24. január 2024

Navrhovateľka:

Coillte Cuideachta Ghníomhaíochta Ainmnithe

Odporca:

Commissioner for Environmental Information

Za účasti:

Neznáma(-e) osoba(-y) alias John a/alebo Jane Doe, Írsko
a Attorney General (na základe uznesenia)

Amicus curiae:

Right to Know CLG

Predmet sporu a priebeh konania

Opravný prostriedok, ktorý High Court (Vyšší súd, Írsko) podala agentúra Coillte proti rozhodnutiu Commissioner for Environmental Information (komisár pre informácie v životnom prostredí), v ktorom stanovil, že žiadosti o informácie o životnom prostredí podľa smernice 2003/4, ktoré boli zjavne podané anonymne alebo pod pseudonymom, sú platné.

Predmet a právny základ návrhu na začatie prejudiciálneho konania

Vnútroštátny súd žiada v súlade s článkom 267 ZFEÚ o výklad článkov 2, 3, 4 a 6 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/4/ES z 28. januára 2003 o prístupe verejnosti k informáciám o životnom prostredí, ktorou sa zrušuje smernica Rady 90/313/EHS (Ú. v. EÚ L 41, s. 26; Mim. vyd. 15/007, s. 375), v spojení s Dohovorom EHK OSN o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia prijatým 25. júna 1998 v Aarhuse (Aarhuský dohovor).

Prejudiciálne otázky

1. Znamená slovo „žiadosť“ uvedené v článku 6 ods. 1 smernice 2003/4 v spojení s článkom 4 ods. 1 Dohovoru o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia prijatého 25. júna 1998 v Aarhuse len žiadosť, ktorá je platná na základe smernice a na základe vnútroštátnych právnych predpisov dotknutého členského štátu, ktorými sa daná smernica preberá?
2. Znamená slovo „žiadateľ“ uvedené v článku 2 ods. 5 smernice 2003/4 v spojení okrem iného s článkom 4 ods. 1 písm. b) a/alebo článkom 6 ods. 1 a/alebo 2, a/alebo článkom 2 ods. 5, článkom 4 ods. 1 a článkom 4 ods. 3 písm. b) Dohovoru o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia prijatého 25. júna 1998 v Aarhuse fyzickú alebo právnickú osobu, ktorá sa identifikuje svojím skutočným menom/názvom a/alebo fyzickou adresou, a nie osobu vystupujúcu anonymne alebo pod pseudonymom a/alebo žiadateľa, ktorý ako svoje kontaktné údaje uvedie len e-mailovú adresu?
3. Ak je odpoveď na druhú otázku záporná, má článok 3 ods. 1 a/alebo článok 3 ods. 5 písm. c) smernice 2003/4 v spojení s článkom 4 ods. 1 Dohovoru o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia

prijatého 25. júna 1998 v Aarhuse za následok, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorou sa od žiadateľa vyžaduje, že aby mohol podať žiadosť, musí uviesť svoje skutočné meno/názov a/alebo aktuálnu fyzickú adresu?

4. Ak je odpoveď na druhú otázku záporná a odpoveď na tretiu otázku je vo všeobecnosti kladná, má smernica 2003/4 v spojení s článkom 4 Dohovoru o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia prijatého 25. júna 1998 v Aarhuse za následok, že ak verejný orgán dospeje k odôvodnenému názoru, že existujú *prima facie* pochybnosti o pravdivosti údajov, ktoré uviedol žiadateľ, týkajúcich sa jeho totožnosti, verejný orgán nesmie požadovať potvrdenie skutočného mena/názvu a/alebo aktuálnej fyzickej adresy žiadateľa na účely overenia totožnosti žiadateľa, a nie na účely zistenia záujmu žiadateľa, a to aj v prípade, keď by poskytnutie skutočného mena/názvu a/alebo fyzickej adresy žiadateľa mohlo nepriamo viesť k možnosti, že by si verejný orgán mohol vyvodit' alebo domyslieť, alebo iným spôsobom zistiť, aký je záujem, ak vôbec nejaký je, žiadateľa, ako sa uvádza v článku 3 ods. 1 smernice?
5. Ak je odpoveď na druhú otázku záporná a odpoveď na tretiu otázku je vo všeobecnosti kladná, má článok 4 ods. 1 písm. b) smernice v spojení s článkom 4 ods. 3 písm. b) Dohovoru o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia prijatého 25. júna 1998 v Aarhuse za následok, že verejný orgán nesmie požadovať potvrdenie skutočného mena/názvu a/alebo aktuálnej fyzickej adresy žiadateľa s cieľom určiť, či je daná žiadosť zjavne neopodstatnená vzhľadom na objem, povahu a frekvenciu iných žiadostí, ktoré rovnaký žiadateľ podal, ale nie s cieľom zistiť záujem žiadateľa, a to aj v prípade, keď by poskytnutie skutočného mena/názvu a/alebo fyzickej adresy žiadateľa mohlo nepriamo viesť k možnosti, že by si verejný orgán mohol vyvodit' alebo domyslieť, alebo iným spôsobom zistiť, aký je záujem, ak vôbec nejaký je, žiadateľa, ako sa uvádza v článku 3 ods. 1 smernice?

Ustanovenia práva Únie, na ktoré sa odvoláva

Dohovor EHK OSN o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia (Aarhuský dohovor), článok 2 ods. 4, článok 4 ods. 1 a 3, článok 9 ods. 1

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/4/ES z 28. januára 2003 o prístupe verejnosti k informáciám o životnom prostredí, ktorou sa zrušuje smernica Rady 90/313/EHS (Ú. v. EÚ L 41, 2003, s. 26; Mim. vyd. 15/007, s. 375), články 2, 3, 4 a 6

Rozsudok z 24. septembra 2002, Grundig Italiana, C-255/00, EU:C:2002:525

Rozsudok zo 14. februára 2012, Flachglas Torgau/Spolková republika Nemecko, C-204/09, ECLI:EU:C:2012:71

Rozsudok z 19. decembra 2013, Fish Legal a Shirley, C-279/12, EU:C:2013:853

Rozsudok z 20. januára 2021, Land Baden-Württemberg (interná korešpondencia), C-619/19, EU:C:2021:35

Ustanovenia vnútroštátneho práva, na ktoré sa odvoláva

European Communities (Access to Information on the Environment) Regulations 2007 to 2014 [nariadenia preberajúce právne predpisy Európskych spoločenstiev (o prístupe k informáciám o životnom prostredí) z rokov 2007 až 2014] (ďalej len „nariadenia“ alebo „vnútroštátna právna úprava“)

Článok 6 nariadení sa týka žiadostí o informácie o životnom prostredí. Konkrétne sa v článku stanovujú údaje, ktoré musí žiadosť o informácie o životnom prostredí obsahovať. V článku 6 ods. 1 písm. c) sa stanovuje, že v žiadosti sa musí „uviesť meno/názov, adresa a ďalšie relevantné kontaktné údaje žiadateľa“, a v článku 6 ods. 2 sa stanovuje, že „od žiadateľa sa nepožaduje, aby uviedol, aký záujem podaním žiadosti sleduje“.

Vnútroštátny súd konštatoval, že podľa vnútroštátneho práva, a pokiaľ sa podľa práva Únie nevyžaduje opačný konformný výklad, „meno/názov“ a „adresa“ na účely článku 6 ods. 1 písm. c) vnútroštátnej právnej úpravy, „meno/názov“ znamená skutočné meno/názov, nie pseudonym, „adresa“ znamená aktuálnu fyzickú adresu, na ktorej možno žiadateľa kontaktovať, a „akékoľvek ďalšie relevantné kontaktné údaje“ zahŕňajú e-mailové adresy.

Mechanizmus podávania žiadosti o informácie o životnom prostredí stanovený v článku 7 vnútroštátnej právnej úpravy zahŕňa jednomesačnú lehotu, v rámci ktorej má verejný orgán, v tomto prípade Coillte, na žiadosť odpovedať, a takisto dodatočnú jednomesačnú lehotu, pokiaľ by verejný orgán nebol schopný odpovedať do jedného mesiaca „z dôvodu objemu alebo zložitosti vyžiadaných informácií o životnom prostredí“.

V článku 7 ods. 1 bode 4 sa uvádzajú okolnosti, za ktorých je možné žiadosť o informácie o životnom prostredí zamietnuť, pričom toto zamietnutie musí byť písomné a musí sa v ňom uviesť, že žiadateľ má právo na interné preskúmania rozhodnutia o zamietnutí žiadosti. V článku 7 ods. 1 bode 7 sa uvádza, že:

„Keď sa verejnému orgánu predloží žiadosť, ktorú možno odôvodnene považovať za žiadosť o informácie o životnom prostredí, ale nie je to žiadosť podaná v súlade s:

- a) článkom 6 ods. 1 [nariadení] ...

...

dotknutý verejný orgán informuje žiadateľa o jeho práve na prístup k informáciám o životnom prostredí a o postupe, ktorým si možno toto právo uplatniť, a žiadateľovi v tomto smere ponúkne pomoc.“

V článku 11 sa stanovuje postup interného preskúmania rozhodnutia o zamietnutí žiadosti o informácie o životnom prostredí verejným orgánom.

„1. V prípade, že žiadateľova žiadosť bola v celom rozsahu alebo čiastočne zamietnutá podľa článku 7, žiadateľ môže do jedného mesiaca od prijatia rozhodnutia dotknutého verejného orgánu požiadať verejný orgán o preskúmanie rozhodnutia v celom rozsahu alebo jeho časti.“

Žiadatelia majú právo podať podľa článku 12 nariadení odvolanie Commissioner for Environmental Information (komisár pre informácie o životnom prostredí, ďalej len „OCEI“).

Friends of the Irish Environment/Commissioner for Environmental Information [2019] IEHC 597, [2019] 5 JIC 2108 (O'Regan J.)

Right to Know CLG/Commissioner for Environmental Information [2022] IESC 19, [2023] 1 I.L.R.M. 122, [2022] 4 JIC 2902 (Baker J.).

Zhrnutie skutkového stavu a konania vo veci samej

V období od 10. marca do 7. júna 2022 bolo írskej agentúre pre správu lesov (ďalej len „Coillte“ alebo „agentúra“) jedným žiadateľom (alebo viacerými) podaných 130 žiadostí o informácie o životnom prostredí, ktoré sa považujú za viacnásobné a pseudonymné. Žiadosti sa spočiatku vybavovali ako samostatné žiadosti, ale keď si Coillte začala uvedomovať, že sú podľa všetkého súčasťou organizovanej kampane, začala podnikat' kroky na overenie totožnosti žiadateľov.

V žiadostiach o informácie o životnom prostredí neboli uvedené fyzické adresy, ale len e-mailové adresy, a mená/názvy uvedené v žiadostiach sa vyhodnotili ako očividne pseudonymné.

Coillte na tieto žiadosti odpovedala požiadavkou, aby žiadatelia poskytli aktuálnu adresu a potvrdenie, že mená/názvy predstavujú oficiálne názvy, keďže žiadatelia neuviedli pravdivé identifikačné údaje. Keďže následne neboli poskytnuté žiadne ďalšie údaje, žiadosti sa označili ako neúplné a neplatné a zamietli sa.

Následne boli podané žiadosti o interné preskúmanie. Coillte požiadala o rovnaké údaje ako v predchádzajúcej fáze, pričom žiadateľom vysvetlila, že od nich nepožaduje, aby uviedli, prečo žiadosť podávajú, ale že sa „len žiada... o potvrdenie vášho mena/názvu a adresy“ a že „kým [Coillte] [nedostane]

požadované údaje, vaša žiadosť nebude vybavená“. Tieto údaje neboli poskytnuté a žiadosti o interné preskúmanie boli zamietnuté ako neplatné.

Približne 105 vecí bolo postúpených OCEI. Tento orgán pre preskúmanie rozhodol, že Coillte nebola v súlade s článkom 6 ods. 1 písm. c) nariadení oprávnená zaobchádzať so žiadosťami ako s neplatnými. Coillte následne podala opravný prostriedok.

Základné tvrdenia účastníkov konania

- 1 Coillte zastáva názor, že účelom žiadostí nie je získať informácie o životnom prostredí, a preto nejde o skutočné žiadosti o informácie o životnom prostredí. Objem žiadostí veľmi významne ovplyvňuje činnosti agentúry a má za následok, že sa odvádza čas a zdroje od vybavovania autentických žiadostí o informácie o životnom prostredí. Ďalej uvádza, že Department of Agriculture, Food and the Marine (ministerstvo poľnohospodárstva, potravinárstva a námorných záležitostí, ďalej len „DAFM“), ktoré je čiastočným vlastníkom agentúry Coillte, v roku 2022 dostalo 32 297 žiadostí o informácie o životnom prostredí (v porovnaní s približne 167 žiadosťami v rokoch 2019 až 2021).
- 2 Navrhovateľka tvrdí, že stanovenie podmienok v praxi náleží členským štátom a že požiadavka, aby žiadatelia uvádzali svoje meno/názov a adresu, je v súlade so smernicou 2003/4. Požiadavka, aby sa žiadateľ identifikoval menom/názvom a adresou, je v súlade so smernicou, aj pokiaľ ide o naplnenie vymedzenia pojmu „žiadateľ“, keďže za žiadateľa sa považuje „fyzická alebo právnická osoba“, pričom súvisiace právo na prístup závisí od toho, či ide o oprávneného a/alebo identifikovateľného žiadateľa. Požiadavka poskytnúť meno/názov a adresu súvisí s oprávnenosťou a/alebo identifikovateľnosťou žiadateľa; účel uvedenia týchto údajov sa netýka zistenia záujmu žiadateľa alebo premýšľania nad záujmom daného žiadateľa pri podaní žiadosti. Verejné orgány musia mať právomoc stanoviť, či žiadosť nie je zjavne neopodstatnená, a požiadavka na poskytnutie mena/názvu a adresy je nevyhnutná na identifikáciu zjavne neopodstatnených žiadostí, čím sa skutočným žiadateľom uľahčuje rýchly a účinný prístup k informáciám o životnom prostredí. V prípade akéhokoľvek možného zneužitia práv podľa článku 6 ods. 2 vnútroštátnej právnej úpravy, akým je odvodenie alebo domýšľanie si záujmu žiadateľa, by sa tieto faktory nemohli pri vybavovaní žiadosti zohľadňovať.
- 3 Argumenty odporcu vychádzajú zo zásady, že prístup k informáciám má byť čo najširší a že pojmy, ktorých výklad sa požaduje, nemožno chápať spôsobom, ktorý by takúto zásadu narušil. Dodáva, že smernica ani Aarhuský dohovor neobsahujú nič, čo by naznačovalo, že existuje požiadavka identifikácie žiadateľa prostredníctvom mena/názvu a/alebo adresy, a že vnútroštátna právna úprava, ktorou sa ukladá takáto požiadavka, je preto v rozpore s uvedenými právnymi nástrojmi; akékoľvek dodatočné požiadavky alebo povinnosti môžu odradiť žiadateľov, aby takéto žiadosti podali, keďže požiadavka uviesť meno/názov

a/alebo adresu by v skutočnosti mohla poskytnúť informácie o záujme žiadateľa pri podaní žiadosti.

- 4 Írsko ako vedľajší účastník konania v zásade podporuje argumenty navrhovateľky a dodáva, že v smernici sa rozlišuje medzi konštatovaním existencie žiadosti a odôvodnenej povahy žiadosti (čo odráža argument, ktorý navrhovateľka uviedla v rámci piatej otázky).
- 5 Right to Know CLG ako *amicus curiae* vo všeobecnosti podporuje argumenty odporcu.

Zhrnutie odôvodnenia návrhu na začatie prejudiciálneho konania

- 6 Vnútroštátny súd zastáva názor, že na prvú otázku týkajúcu sa vymedzenia pojmu „žiadost“ v tomto kontexte by sa malo odpovedať kladne, teda že „žiadost“ znamená „platnú žiadost“ – žiadost musí byť v súlade so smernicou a platnými právnymi predpismi, ktoré ju preberajú.
- 7 Pokiaľ ide o druhú otázku, vnútroštátny súd sa domnieva, že na to, aby bola osoba oprávnená na zaobchádzanie ako so žiadateľom, práva zverené „fyzickým alebo právnickým osobám“ zahŕňajú uvedenie skutočného mena/názvu a/alebo fyzickej adresy.
- 8 Pokiaľ ide o tretiu a štvrtú otázku, vnútroštátny súd zastáva názor, že nie je potrebné na ne odpovedať, keďže na druhú otázku by sa malo odpovedať kladne, prípadne, že odpoveď na tretiu otázku by mala byť záporná, keďže zásada vnútroštátnej procesnej autonómnosti nebráni členskému štátu prebrať smernicu tak, že sa v právnych predpisoch, ktorými bola prebratá, vyžaduje uvedenie mena/názvu a/alebo adresy. Na štvrtú otázku by sa takisto malo odpovedať záporne vychádzajúc zo všeobecnej doktríny zneužitia práv. Skutočnosť, že takéto údaje by mohli prípadne viesť k špekuláciám o záujme žiadateľa, nie je relevantná.
- 9 Vnútroštátny súd sa domnieva, že na piatu otázku nie je potrebné odpovedať, prípadne, že odpoveď by mala byť záporná, a to opäť z dôvodu zneužitia práv a na základe odôvodnenia týkajúceho sa štvrtej otázky. Verejný orgán má právo žiadost, ktorá je zjavne neopodstatnená, zamietnuť.